

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3009/2019. (I. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 30.Fpkf.44.074/2015/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 233. § (1) bekezdése, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 6. § (4) bekezdése, 27/A. § (12) bekezdés második mondata, 27/B. § (1) bekezdése, 34. § (2) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók saját ügyükben személyesen eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *c)* és *d)* pontjai, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján szövetkezeti hitelintézet fizetési képtelenségét megállapító és felszámolását elrendelő eljárásban terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Ítéltábla 30.Fpkf.44.074/2015/4. számú végzése, valamint ezzel összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 233. § (1) bekezdése, illetve a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 6. § (4) bekezdése, 27/A. § (12) bekezdés második mondata, 27/B. § (1) bekezdése, 34. § (2) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítása és alkalmazásuk egyedi ügyben történő kizárása érdekében. Az indítványozók álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok döntései, valamint az ügyben irányadó bizonyos eljárásjogi szabályok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslatihoz fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonvédelem garanciáit, valamint az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogalkalmazási követelményt.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló takarékszövetkezet fizetési képtelenségét megállapító és felszámolását elrendelő eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 2013 novemberében a szóban forgó takarékszövetkezet irányítási jogköreit gyakorló felügyeleti biztost rendelt ki, majd pedig 2014 januárjában a takarékszövetkezet tevékenységi engedélyeit visszavonta és elrendelte végelszámolását. Az MNB a végelszámoló előterjesztése alapján 2015 februárjában kezdeményezte a felszámolás elrendelését, amelyről a Fővárosi Törvényszék döntött. A két indítványozó részjegytulajdonosként a saját nevükben, valamint emellett a takarékszövetkezet képviselőjeként eljárva, annak volt igazgatósági, illetve felügyelő bizottsági tagjaiként – a saját és egyúttal a takarékszövetkezet nevében – fellebbezést terjesztettek elő a Fővárosi Törvényszék fizetési képtelenséget megállapító és felszámolást elrendelő döntésével szemben. A törvényszék az indítványozók fellebbezését elutasította. Döntésének indokolása szerint az indítványozók nem tekinthetők a felszámolási eljárásban érdekelt félnek, mert az adós takarékszövetkezet képviselőjeként 2013 novembere óta a kirendelt felügyelőbiztos, 2014 januárját követően pedig a végelszámoló jogosult, és az eljárási szabályoknak megfelelően őket illeti meg a jogorvoslati joga (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 20.Fpk.01-15-000559. számú határozat 1–2. oldalait).
- [3] Az indítványozók a törvényszék e döntése ellen fellebbezéssel éltek, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz fűződő jogra hivatkozva kifejtették, hogy az alapjog gyakorlása minden olyan hatósági döntéssel szemben megilleti őket, amely jogukat vagy jogos érdeküket érinti. Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta, mert érvelése szerint egyfelől a felügyeleti biztos kirendelésekor – a hatályos jogszabályok értelmében – az irányítási jogkörrel rendelkező testület számára biztosított volt a jogorvoslati lehetősége, ugyanakkor ezt a jogorvoslati lehetőséget a végelszámolási vagy felszámolási eljárásban már nem ők gyakorolhatják. Másfelől pedig az ítélő-

tábla kifejtette, hogy az Alaptörvényben biztosított jogorvoslati jog az eljárási jogszabályok rendelkezéseire is figyelemmel mindig a gazdálkodó szervezet képviselőjére jogosult által érvényesíthető (erről lásd: Fővárosi Ítéltábla 30.Fpkf.44.074/2015/4. számú végzésének 2–3. oldalait).

- [4] Az indítványozók a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését felülvizsgálati indítvánnyal támadták a Kúria előtt. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 270. § (2) bekezdés alapján azért utasította el, mert a fellebbezés elutasításáról hozott végzés nem az ügy érdemében hozott végzés (erről lásd: Kúria Gfv.VII.30.300/2016/2. számú végzésének 2. oldalát).
- [5] 1.2. Az indítványozók a Fővárosi Ítéltábla jogerős döntésével szembeni felülvizsgálati kérelem benyújtásával egyidejűleg fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panaszban egyfelől a bíróságok döntéseit kifogásolták, másfelől pedig kezdeményezték a régi Pp. 233. § (1) bekezdése, valamint Cstv. 6. § (4) bekezdése, 27/A. § (12) bekezdés második mondata, 27/B. § (1) bekezdése, 34. § (2) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és alkalmazásuk egyedi ügyben történő kizárását. Az indítványozók egyfelől az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz fűződő alapvető jog, másfelől pedig az Alaptörvény XIII. cikkben elismert tulajdonvédelmi garancia sérelmére hivatkoztak, illetve emellett felhívták az Alaptörvény 28. cikkében foglalt alkotmányjogi szabály sérelmét is. A jogorvoslatihoz fűződő jog sérelmének indokaként előadták, hogy a kifogásolt jogszabályok, valamint azok bírói döntésekben megjelenő értelme alaptörvény-ellenesen szűkítik a fizetésektelenség megállapításáról és a felszámolási eljárás elrendeléséről szóló döntésben érintett fél fogalmát. Az indítványozók ezen érvelésük alátámasztásához felhívták az Alkotmánybíróság 38/2006. (IX. 20.) AB határozatát, amely alkotmányos kötelezettséggé fogalmazta meg, hogy a felügyeleti biztos kirendelését az érintett hitelintézet képviselőjére jogosult a bíróság előtt vitathassa. Az indítványozók ezzel összefüggésben felhívták az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is. Az indítványozók a tulajdonjogi sérelmet elsősorban a jogorvoslati garanciák hiánya miatt jelölték meg. Ezen túl arra is hivatkoztak, hogy a felszámolási eljárás hátrányosan hat a takarékszövetkezetben a részjegy-tulajdonosok, illetve magának a takarékszövetkezetnek a vagyoni helyzetére.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban részben az Alaptörvény 28. cikkben foglalt alkotmányjogi szabályok vélt sérelmére hivatkoztak, amely a bíróságok számára alkotmányos kötelezettséggé írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény e szabálya nem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható [elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]; amelyet legutóbb megerősített: 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]]. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelménynek, és ez alapján az alkotmányjogi panaszt befogadta.
- [8] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet javára biztosít fellépési lehetőséget az Alkotmánybíróság előtt. Az Alkotmányjogi panasz annak nyújthat tehát jogorvoslati lehetőséget, akinek az Alaptörvényben biztosított – saját – jogát a bíróság által alkalmazott jogszabályi rendelkezés vagy a bíróság döntése megsértette [az Abtv. 26. § (1) bekezdése tekintetében erről legutóbbról lásd: 3232/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9], míg az Abtv. 27. § tekintetében legutóbbról lásd: 3292/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]–[7]]. Ennek megfelelően rendelkezik úgy az Ügyrend 30. § (4) bekezdése, hogy a befogadási eljárásban az érintettséget valamennyi indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat – részben – részjegy-tulajdonosként, saját nevükben nyújtották be.
- [9] Az alkotmányjogi panasz alapját jelentő, illetve az abban kifogásolt bírói döntés a takarékszövetkezet felszámolásáról rendelkezik. Ennek megfelelően megállapítható, hogy az alapjogi kifogások tárgyává tett bírói intézkedés a takarékszövetkezet saját – Alaptörvényben is biztosított – jogait érinti. Jogi személynek okozott

jogsérelem sok esetben hátrányosan hathat a tulajdonosok érdekeire is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanakkor az esetleges hátrány bekövetkezése önmagában nem jelenti azt, hogy mind a tulajdonosok, mind pedig a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy alapjogi érintettsége egyaránt fennáll. Az esetleges hátrány bekövetkezése így önmagában nem igazolja a jogi személy tulajdonosainak alapjogi érintettségét olyan jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés tekintetében, amely kizárólag a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy – Alaptörvényben is biztosított – jogait érintik. Ebben az esetben – amellett, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés kedvezőtlenül befolyásolhatják mind a jogi személy, mind pedig tulajdonosainak vagyoni és egyéb helyzetét – kizárólag a jogi személy alapjogi érintettsége állapítható meg, és ennek megfelelően a jogi személy jogosult jogvédelmi igényel felállni. Figyelemmel arra, hogy jelen ügyben az alapjogi kifogások tárgyává tett bírói döntés és jogszabályi rendelkezések kizárólag a takarékszövetkezet – és nem a részjegyek tulajdonosainak – jogairól rendelkeznek, így az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozóknak a saját nevükben benyújtott indítványaik tekintetében nem állapítható meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és az Abtv. 27. §-ban megkívánt érintettség. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az Abtv. 64. § *b)* pontja alapján – az indítványozói jogosultság miatt – az indítvány e részét visszautasította.

- [10] 2.3. Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak a takarékszövetkezet nevében – az egykori képviselőre jogosultak által – benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslat-hoz fűződő jogra, valamint az Alaptörvény XIII. cikkben biztosított tulajdonvédelmi garanciákra alapított érvek-re tekintettel befogadta.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követő érdemi eljárása során vizsgálta meg a takarékszövetkezet képviselőt, illetve a képviselő módját igazoló cégkivonatot. Az Alkotmánybíróság ennek során észlelte, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett időszakban a takarékszövetkezet képviselőjének és cégjegyzésének, vagyis a takarékszövetkezet nevében történő aláírásnak a módja a több képviselőre jogosított személy közül legalább két személynek az együttes aláírása volt. A takarékszövetkezet önálló képviselőjére és cégjegyzésére az alapszabály nem biztosított lehetőséget egyetlen személynek. Az Alkotmánybíróság emellett megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt jegyző indítványozók közül csak az egyik – a volt igazgatósági tagként eljáró – indítványozó szerepelt a takarékszövetkezet képviselőjére jogosultak között, míg a másik indítványozó képviselőre és cégjegyzésre nem jogosult felügyelőbizottsági tag volt.
- [12] Az Abtv. 51. § (1) bekezdésének rendelkezése értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Figyelemmel arra, hogy az indítványozók – a felüyleti biztos kirendelését megelőzően – sem külön-külön, önállóan, sem pedig együttesen nem voltak jogosultak a takarékszövetkezetet harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és más hatóságok előtti képviselni, így alkotmányjogi panasz benyújtására sem voltak jogosultak a takarékszövetkezet nevében {hasonlóan lásd: 3336/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [9]–[13]}.
- [13] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság Abtv. 64. § *b)* pontja alapján – indítványozói jogosultság hiánya miatt – az alkotmányjogi panaszt e tekintetben is visszautasította.

Budapest, 2018. december 17.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/882/2016.

